

*“Хөдөлмөрийн статистикийн олон улсын шинэ стандарт”
сэдэвт үндэсний семинар*

Хөдөлмөрийн статистикийн олон улсын шинэ стандартын дагуу Монгол Улсад хийгдэхээр хүлээгдэж буй ажлууд

ҮСХ, ХАНСГ-ын Ажиллах хүчний
судалгааны алба, ахлах статистикч
Э.Гантуяа

2017.03.28-29

www.nso.mn

Агуулга

1. Өөрчлөлтүүд

- Ойлголт, тодорхойлолт, аргачлал
- Тооцооллын үр дүн

2. Хэрэгжүүлэх ажлууд

- Аргачлал шинэчлэх
- Анхдагч мэдээллийг шинэчлэх
- Мэдээллийг тархаах

3. Анхаарах зүйл

Ойлголт, тодорхойлолт, аргачлал:

1. Ажил, түүний хамрах хүрээний хэлбэрүүд болон үйл ажиллагааны тодорхойлолтууд
2. Хөдөлмөрийн насны хүн ам, тэдгээрийн ажиллах хүчний нарийн тодорхойлолтууд:
 - **Насны хязгаар:** Доод хязгаар тогтоох/15-аас дээш байх ёстой/, дээд хязгаар байхгүй байх.
 - **Ажиллагчид:** ажлын хэлбэрээс хамааруулан ашиг олох зорилгоор гэж нарийн зааглан, хамрах хүрээ нь багассан, ажил хийгээгүй ч тогтмол ажилтай хүний лавлагаа хугацаа болон хүрээг нарийн заагласан, лавлагаа хугацааг 7 хоногоор нарийн тогтоож өгсөн
 - **Ажилгүй иргэд:** ажлын хэлбэрээс хамааруулан хамрах хүрээ нь өргөссөн, шалгуур хэвээрээ ч, 3 шалгуурыг зэрэг хангасан байх, мөн шалгууруудын лавлагаа хугацааг нарийн тогтоож өгсөн.
 - **АХГХА:** Хэллэг өөрчлөгдсөн, ангиллыг тодорхой заан боломжит ажиллах хүч, итгэл алдарсан ажил хайгчдыг нарийн тодорхойлж өгсөн.
1. Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт: Хамрах хүрээг өргөсгөсөн/БАХ/, шинэ шалгуур үзүүлэлтүүдийг тогтоож өгсөн

1. ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

Ажлын төрөл хэлбэрүүд: Хөдөлмөр эрхлэлт (§ 27-32)

МОНГОЛЫН
ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИК

Ажилгүйдлийн лавлагаа хугацаа

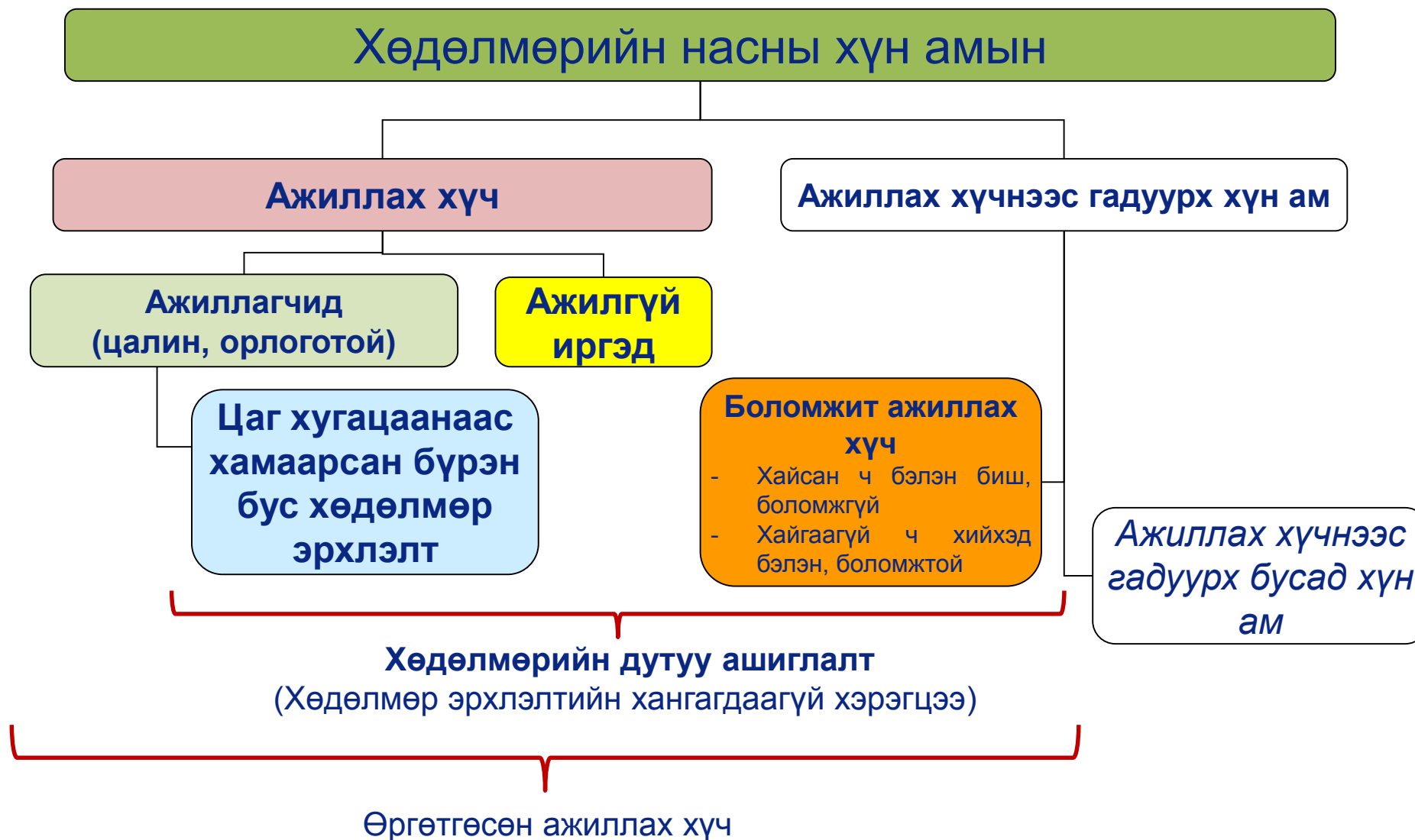
Ажил хайх хугацаа 4 долоо хоногоор
тодорхой заагдсан

Лавлагаа 7 хоног эсвэл ирэх 2 долоо хоног

1. ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

МОНГОЛЫН
ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИК

1. ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

Цалин хөлстэй хөдөлмөр эрхлэлт:

1. Цалинтай ажиллагчид

Хувиараа хөдөлмөр эрхлэлт:

2. Ажил олгогч

3. Өөрийн тооцооны хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч

4. Нөхөрлөл, хорооны гишүүн

5. Өрхийн бизнест цалин хөлсгүй оролцогч

6. Эдгээр статусаас бусад

Хамааралгүй/бие даасан ажилчид:

1. Ажил олгогч

- Аж ахуй нэгж байгууллагын ажил олгогч
- Зах зээлд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ үзүүлж буй өрхийнхөө бизнест ажил олгогч

2. Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч

- Дангаараа/ажилтангүй аж ахуй нэгж байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэгч
- Зах зээлд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ үзүүлж буй өрхийнхөө бизнест эрхлэгч

•Хамааралтай ажилчид:

3. Үйл ажиллагаа нь бусдаас хамааралтай, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч

4. Цалин хөлстэй ажиллагч

- Байнгын ажилтан
- Тогтмол хугацааны болон улирлын ажилтан
- Тохиолдлын, түр ажилтан

5. Өрхийн ажил/бизнест хувь нэмэр оруулагч

1. ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

Тооцооллын үр дүн:

Үзүүлэлтүүд	өөрчлөлт	
Ажиллагчид	↓	Сайн дурын ажиллагчид, цалин хөлсгүй дагалдан ажиллагчид
Ажилгүй иргэд	↑	- Ажлын хэлбэр, насны дээд хязгаар - 3 шалгуур, лавлагаа хугацаа
Ажиллах хүч	↓	Тооны өөрчлөлтийн их бага
Ажилгүйдлийн түвшин	↑	Тооны өөрчлөлтийн их бага
АХ-ээс гадуурх	↑	насны дээд хязгаар

1. ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

1	Ажил олгогч
11	Аж ахуй нэгж байгууллагын ажил олгогч*
12	Зах зээлд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ үзүүлж буй өрхийнхөө бизнест ажил олгогч*
13	Өөрийн эцсийн хэрэглээний үйлчилгээндээ ажилтан авч ажиллуулдаг ажил олгогч
14	Өөрийн эцсийн хэрэглээний үйлчилгээндээ ажилтан авч ажиллуулдаг ажил олгогч
15	Сайн дурын ажлын ажил олгогч
2	Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч
21	Дангаараа/ажилтангүй аж ахуй нэгж байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэгч*
22	Зах зээлд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ үзүүлж буй өрхийнхөө бизнест эрхлэгч*
23	Өөрийн эцсийн хэрэглээний үйлчилгээний хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч
24	Өөрийн эцсийн хэрэглээний үйлдвэрлэлийн хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч
25	Сайн дурын ажиллагч
3	Бусдаас хамааралтай/хараат гэрээлэгч ажилтан
30	Үйл ажиллагаа нь бусдаас хамааралтай/хараат гэрээлэгч ажилтан*
4	Цалинтай ажиллагчид
41	Байнгын ажилтан*
43	Тогтмол хугацааны болон улирлын ажилтан*
44	Тохиолдлын, богино хугацааны, түр ажилтан*
5	Өрхөд туслагч
51	Өрхийн ажил/бизнест хувь нэмэр оруулагч*
52	Өрхийн өөрийн эцсийн хэрэглээний үйлчилгээнд туслагч
53	Өрхийн эцсийн хэрэглээний үйлдвэрлэлд туслагч/хувь нэмэр оруулагч

2. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛУУД

Аргачлал шинэчлэх:

- **Одоо мөрдөгдөж буй “Хөдөлмөр эрхлэлт, ажиллах хүчний статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал”-ын аргачлал – 2009**
- Монгол Улсын хөдөлмөрийн статистикийн системийн **үнэлгээ** – 2016.09-11
- **Аргачлал шинэчлэх** үндэсний оролцогч талууд бүхий **ажлын хэсэг** – 2016.09.27

АЖЛЫН ХЭСГИЙН ЗОРИЛГО

Монгол Улсад мөрдөгдөж буй “Хөдөлмөр эрхлэлт, ажиллах хүчний статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал”-ыг ХСОУ-ын 19 дүгээр бага хурлын тогтоолын дагуу өөрийн орны онцлогт нийцүүлэн шинэчлэх, батлан, мөрдүүлэх.

2. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛУУД

Аргачлал шинэчлэх:

ХИЙХ АЖЛУУД

- ОУХБ-аас хөдөлмөрийн статистикийн үзүүлэлтүүдэд ямар өөрчлөлт орсонг, ОУХБ-ын холбогдох материалуудыг судлах /орчуулга, хэллэг/;
- Манай орны хувьд Хөдөлмөрийн статистикийн аргачлалд ямар өөрчлөлт орох шаардлагатай байгааг тодорхойлон, ОУХБ-ын зөвлөмж, тогтоолын шийдвэрүүд хэрхэн нийцэхийг хэлэлцэх;
- Аргачлалын төслийг боловсруулах;
- Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн өөрийн байгууллагад аргачлалын төслийг хэлэлцүүлэн, албан ёсны саналыг авах;
- ҮСХ-ны холбогдох шатны хурлуудаар хэлэлцүүлэн, батлуулах ажлыг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу хийж гүйцэтгэх /үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хавсаргав/.

Анхдагч мэдээллийг шинэчлэх:

➤ **Албан ёсны статистик мэдээлэл**

- Турших – 2017Q2-3
- Шинэчлэн батлуулах
- Мэдээлэл цуглуулах

➤ **Захиргааны статистик мэдээлэл**

2. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛУУД

Мэдээллийг тархаах:

➤ Нэгдсэн ойлголт

- Шинэ аргачлал
- Тооцох үзүүлэлтүүд
- Тоон үзүүлэлтүүдийн өөрчлөлт

➤ **Нэгдсэн ойлголт**

- Шинэ стандарт, ангилал
- Тоон үзүүлэлтүүдийн өөрчлөлт

➤ **Өөрийн орны онцлог**

➤ **Хууль эрх зүйн акт**

- Хөдөлмөрийн насны дээд хязгаар
- Хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадвартай хүн ам

МОНГОЛ
УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИК

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА

Үндэсний Статистикийн хороо
Вэб хуудас: www.nso.mn
И-мэйл: information@nso.mn
Утас: 1900-1212